

KORTE SCHETS

van het museum Anzenaumühle in Bad Goisern, Oberösterreich

I. GESCHIEDKUNDIG OVERZICHT

1325 Eerste vermelding van Anzenau in de "Traunkirchener Urbar" Hierbij zult u opgemerkt hebben dat de Anzenaumühle het huisnummer een draagt, als oudste gebouw van het dorp.

1584 Eerste vermelding van de molen, die waarschijnlijk reeds van de 15 eeuw stamt.

1646 Vroegste afbeelding van de molen, gegraveerd door een zekere Merian, uit het nabije Lauffen,

18^c eeuw Nu de Anzenau Zagerij genaamd, waarbij een gipsmolen, een badkamer - volgens het saunaprincipe, en ook gebruikt om vlas te drogen - en een natuurbroodbakkerij gebouwd werden.

1902 De molen wordt verkocht aan de k.k. Arar, de maatschappij die de zoutmijnen uitbaat.

1920 weer een verandering van eigenaar: deze maal de staat zelf, die de molen verpacht aan Paul Rainer.

1960 Ministerie van Verkeerswezen koopt de molen op, waarna de schuur afgebroken wordt om een wegverbreding toe te laten. De rest van het huis wordt gebruikt om arbeiders in onder te brengen.

1965 Het Verbond voor Openluchtmusea restaureert de afgebroken gedeelten.

1968 De Anzenaumühle wordt ingehuldigd als openluchtmuseum.

II. RONDLEIDING

Het woonhuis ziet er nu ongeveer zo uit zoals in het begin van de 18^c eeuw, zoals

men bijvoorbeeld aan de ovale vensters - ook "ossenogen" genaamd - kan zien. Het grondplan is kruisvormig wat alweer typisch is voor de streek. Het molenwiel met de wielkamer bereikt men langs de maalkamer met de molenstenen. De watertoevoer voor het wiel ("Fluder") is nu sterk gereduceerd. De bezoeker betreedt het museum langs een portiek ("Vorhäusl" in het dialect), om zodoende in een soort voorkamer ("Vorhaus") terecht te komen. Dan volgt de "Schwarze Kuchl" (zwarte keuken) met bakoven. "Eckflurhaus". Links leidt een trap naar de Llaalkarner en rechts kan men naar de "Omauf" klimen waar de slaapkamer van de bakkers en de verblijven van het personeel gelegen zijn. De voorraadkamer van de keuken bevindt zich onder de trap. De bovenste verdieping wordt dikwijls gebruikt als expositieruimte voor lokale beeldende kunstenaars.

DE "SCHWARZE KUCHL"

Tongewelf. Links voor de bakoven bevindt zich een kleine open haard. In een ketel die aan de haak ("Reidn") hing, kookte men de meeste gerechten, alhoewel ook enkelen in de oven bereid werden. In de "Schuss" konden 30 grote of 50 kleine broden ineens gebakken worden. door de opening links naast de oven werden de "Backsimperl" - rieten manden met deeg - van de bakkamer doorgegeven.

DE GROOTE WOONKAMER (Große Stube)

Los van de muur staat de kachel met groene gevlamde tegels. Er onder staat de bank en aan de balken er boven werden nette schoenen en kleding te drogen gehangen. Tussen haakjes, deze als "Goiserer" bekende schoenen zijn uitstekend om de bergen mee in te trekken. De zoldering, die dateert van ongeveer 1600 vertoont een mooie Rosette. Het houtsnijwerk is uitgevoerd en zagersgilden. Tegenover de deur staat een trog waarin alle maalafval vergaard werd, om dan door een tunnel naar beneden afgevoerd te worden.

DE BAKKAMER (Backstube)

rechts naast de woonkamer, slechts gescheiden door een hulpwand, vindt men de bakkamer waar de broden klaargemaakt worden voor ze de oven ingaan. Het afwegen van de bloem, het kneden van het deeg en de vormgeving van de broden, gebeurde hier. Men ziet hier de gebruikte bakkerstrog, de kneedtafel, en een weegschaal.

HET MOLENAARSVERTREK (kortweg: Stüberl)

Twee trapjes lager dan de bakkamer ligt dit gezellig vertrek. De bakoven bevindt zich ook gedeeltelijk in deze kamer, maar er is toch nog genoeg ruimte over voor een kleine met tegels bezette kachel. Dit vertrek bevindt zich reeds in de bijbouw van het oude woonhuis, en werd soms ook als keuken gebruikt.

DE MAALKAMER (Mahlstube)

Om deze te bereiken moeten we terug naar het "Vorhaus". Van hier leidt een trap naar de maalkamer die zich over de hele benedenverdieping uitstrekt. Het gewelf wordt ondersteund door een zuil de stamt uit de 16^e eeuw. Knappe schrijnwerkerskunst uit de 19^e eeuw vinden wij in de beeldhouwde zoldering. Wij zien verder drie graanbakken, die ieder voor een specifiek maalproces gebruikt werden. Nu is er nog maar een in gebruik.

VERDERE UITBOUW

Er zijn plannen om de Anzenau-molen volledig te herbouwen zoals die er ooit moet hebben uitgezien. Eerst en vooral gaat men nu trachten de stal en de bergruimte terug op te trekken. Daarna zal men de zagerij reconstrueren. Tenslotte worden er ook nog besprekingen gevoerd voor het heroprichten van de gipsmolen en de badkamer.

